

ACC. N:R M. 16238 : 1-13.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Gerd Englund
Härad: Lister Berättare: Karl Svensson, Grämsby
Socken: Jämshög Berättarens yrke: f. d. lantbrukare
Uppteckningsår: 1965 Född år 1877 i Jämshög

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Emigration. s. 1-13.

LuF 128

Skriv endast på denna sida.

Jag lämnade landet här år 1898.
Jag arbetade då här i Grönem hos en
man, som hette Sven Olsson. Han hade
handel och en liten gård vid sidan om, som
jag hjälpte honom med. Jag arbetade
hos honom i tre år.

I Amerika hade jag en bror, som hette
Bengt. Till honom skrev jag några gånger och
önskade, att jag skulle få komma dit.
Eftersom jag hade stor lust att resa,
gav jag mig iväg och kom till min
bror i april månad och stannade hos
honom några dagar. Jag fick arbete på
en farm och stannade på denna in-
der sommarens lepp. Det var i Illinois.
Därefter reste jag till staden Galer-
burg, där jag fick arbete hos C.B.A.-
bolaget. Det blev järnvägsarbeten där

ACC. N:R M. 16238:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag stannade över vintern. Emellertid
fann jag det trevligare på landet och
reste till Minnetoba. Där fick jag arbeta
på en farm, och det arbetet hade
jag hela tiden. Min var skrev efter tre
år och ville, att jag skulle komma hem.
Jag reste hem och stannade hemma
några månader, varefter jag reste till
betta igen, för jag trüvedes bra i Ameri-
ka, och ofta har jag ångsat, att jag
inte stannade därute för alltid. Min ar-
betsgivare trüvedes också bra med mig
och ville, att jag skulle stanna. Andon
gängen stannade jag ungefär i 1½ år.
Där jag kom hem, köpte jag mig ett
litet jordbruk och stationerade mig
där. Det var i Grönun.

Min bror hjälpte mig med belov sum-

men till resan - resten fick jag betala själv.
När jag kom in där, fick jag naturligt-
vis betala igen min skuld.

Min bror, som jag reste till för en vecka där-
inne sedan. Vi har försökt efter honom,
men vi har inte fått reda, om han lever,
och i så fall, var han finns. Han var
bitarman här i landet, innan han emi-
grerade och hade bitarman namnet
Grodh. Han kom över på ett lite mys-
sigt sätt, för han, såväl som många
andra, försökte komma ifrån bitarman
sjändan. När han kom ut till Amerika
tog han sig namnet Hult. Han reste
ut omkring 1888. Sju år senare reste en
annan bror ut Sven Svensson. Han kom
hem efter ett par års amerikavisdelse
och köpte sig en gård här. Han är nu

död. Grubbl arbetade till att börja med på
famn. Därefter körde han ett falletgolds-
fåg i vägen och kom sedan in på ett
färdtillskottslag, som kallades Great North
Det arbetade han som ingenjör hela tiden
fram till sitt försvinande. Hans hustru
är död, och var deras barn finns. Kän-
ner jag inte till. De var senast i Gales-
bury, och min broders sist kända adress
var Silverton. Hur mina bröder fick
pengar till resan, känner jag inte till.
De tjänade förmodligen ihop pengar
till resan själva, för far hade oss inga
pengar till dem. Det var ju små out-
ständigheter på den tiden, och senare
efter den andre gav sig iväg. Det var
ingen, som kunde lindra utgåmarna.
Trodronna va vil lätade, att de slapp

en del. Vi var sex bröder, och det gick
inte lit så lite mat hemma minnarna.
När man slutat skolan, fick man dra
sig fram, så gott det gick. Emigran-
terna reste mest en och en, men var
det flera som skulle resa vid ungefär
samma tidpunkt, så gjorde de säll-
skap och reste i grupper.

Samtidigt med Gvordh reste en flicka,
som hette Anna Nilsson. De reste från
Malmö till Köpenhamn och därifrån till
England. De åkte till genom England
och reste från engelska västkusten till
New York. Det var den vanliga ratten
för emigranterna. Mina bröder reste med
"Vida Stjälningen" och jag reste med "Sky-
tia"

5 Mitt hem låg i Grönåm - inte långt

ACC. N:R M. 16238:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

från den plats, där jag nu bor. Mitt hem var
fattigt. Boringshuset var ett envänings-
hus i trä. Det var omöjligt och rynde
någon snö runn. Det låg ganska öfver-
ligt på en hög backe. Vi fick gå genom
en skog för att komma dit. Det fanns
knappast far väg för häst upp dit. Far
och mor hade en liten träppa där uppe,
och den fick de mestadels backen för
att hålla den i ordning. Skulle någon
gång häst användas, fick den ta sig
upp utan vagn. Två stora stenar låg
i utlöken av huset, och på dessa bruk-
lade vi bära deka emellanåt. Ska-
gan var mycket dillig och fallfärdig.
En natt var det en sådan väldig storm
ifrån väster, att man fruktade, huset
skulle falla samman. Man drog oss barn

ACC. N:R M. 16238:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

med sig till en källare, som låg c:a
10-15 meter från huset, och där stannade
vi över natten. Men på morgonen stod
huset kvar på sin plats.

För arbetade periodvis på en stavel-
sefabrik, så länge palatisen var i gång.
Han kom hem utomman kväll ungefär för
att få lite mat och för att lämna
varn, vi behövde. När man skulle ba-
ka, kom han alltid med mjöl. Han bar
de den stora säcken ifrån fabriken, ty
det fanns kvar där också. Den låg i
D:s lycke. Det var bara från där, som lev-
de. Han hette Jue Jönsson. De hade
lantbruk också. Vi pojkar fick hjälpa
mor hemma. Vi fick efter konfirma-
tionen gå oss ut på arbeten. Jag började
de arbeta vid 13 års ålder. När vi blev

ACC. N:R M. 16238:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

var. Han var mycket dillig och wellunden av
värk, så han kunde inte göra så mycket.

Vi var som nämnts sex bröder:

Bengt 1872, Sven 1860, Karl 1877, Adolf
1875, Olof 1871, August 1873.

Det var många som emigrerade under
min uppväxttid. Somliga kom till Amerika,
andra stannade kvar därute. Per Jönsson
reste ut omkring 1895. Han som de flesta
behövde tjäna lite pengar - hemmet
var för litet. De var tre vuxna bröder
hemma, och jordbruket var inte så
stort. Han kom upp till Minnesota, och
när jag sedan kom dit, träffade jag
honom där. Så flyttade han till iforn
och sedan dess har jag inte sett ho-
nom. Det var Jönssons hustru jag
sedan köpte. Jag känner inte till,

vågen familj, som reste till Amerika -
däremot var det vågen, som reste till Aust-
ralien. Min skalkamrat Olof Jönsson från
Grännum reste med sina föräldrar och sys-
kon ut. Han var i skolåldern, då han
reste. Det var en kvinna från Grännum,
vars moder hette Hanna Olsson. Hon
emigrerade till Amerika. Hon hade två
barn, Olof och Hanna. Hon tog sedan
över sin moder till Amerika. Jag träf-
fade henne därute, och vi brevbärlade
en tid.

9
Så var det ju den stora mängden mig
karlar, som gav sig ut. Många av dem
har fallit ut mitt minne. När jag kom
hem hit hade jag lite upheter med
mig därifrån, men sedan jag var hem-
kommen har jag inte haft någon svensk

ACC. N:R M. 16238:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

amerikansk tidning. Men kan nog inte säga att det förekom progander för emigration i dessa tidningar. Jag har aldrig sport, att det funnits agenter här. Men i tidningarna i U.S.A. var det ju annonser om lediga jordar. Det fanns inga här, som ville förhindra emigrationen.

Det kom flera brev hem ifrån mina i Amerika, och under den tid jag var där, utblev skrev jag hem allt som aftast. Jag skickade också lite pengar till far, när jag ansåg, att jag kunde undvara det. Han blev ju lite sjuklig under tiden. Jag hade nog hört talas om Amerika som barn. Och det de inte berättade om Amerika, det tänkte jag själv. Jag fann också, att Ame-

ACC. N:R M. 16238://.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

rika var ett mycket bra land - livs-
förnödenheter och allt annat var bill-
igt. Arbete fick man, och ville man
inte arbeta, så hade man heller inte
det att göra. Det var goda arbetegi-
vare därute - det var det säkert.

Det kom tillfälliga amerikabesök-
are till byn, när jag växte upp, dock
ej till vårt hem. Jag skattade dessa
svenskamerikans lyckligare än några
andra. De var snyggt klädda, så man
såg man skillnaden. Man respekterade
dem mycket. Det var dock inte något
nytt som infördes i byn och ^{som} sedan spred
genom någon emigrant. Det blev inga hus
komna efter emigranter i byn, men man
har ju sett husgrunder och undret, vem som
bitit på dessa ställen. Man har di fittve

ta, att det har varit folk som en gång
i tiden reste till Amerika. Jag känner
särskilt till tre stycken sådana ställen
där emigranter tidigare varit. De ligger
i Grönne; ett kallades Södra gården
och ett annat beboddes av en familj
vid namn Hedelin och ligger mot Grö-
nnes Dal.

Emigrationen har för all del betydelse en
del del för folket här. Det har funnits
många medeltida som rest ut, tjänat
pengar och kunnat skaffa sig hem kvar.
Många har också skickat pengar till si-
na gamla föräldrar och till andra hem-
mevänner. På så sätt har Amerika
hjälpt upp huset, som verkligen be-
hövt hjälp. Vi har mycket att tacka
Amerika för.

ACC. N:R M. 16238:13.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det var ingen vick, att bröst på arbets-
folk skulle uppstå, när så många res-
te till Amerika. Stugorna var fulla
av folk.

När jag kom hem här, skaffade jag
den där gården, och fick det bättre på
så sätt. Jag gifte mig och skaffade
familj och min fru hade lite pengar
också, så det gick bra för oss.